

TÜRK AMİRALİ PİRÎ REİS'İN DÜNYA HARİTASINDAKİ (1528) DESENİN ANALİZİ

Şehnaz Biçer Özcan

Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları
Bölümü, sehnazalp(at)gmail.com,sozcan(at)marmara.edu.tr

ÖZ

Anahtar kelimeler:
*Piri Reis,
Dünya Haritası,
Osmanlı
Donanması,
Kitab -ı Bahriye*

Piri Reis'in, dünya denizcilik tarihine katkıları amiral yönünden daha çok bilim insanı yönüyledir. Doğum tarihi tam olarak bilinemese de 15.yüzyılın son çeyreğinde doğduğu tahmin edilmektedir. Ölüm tarihini hazin bir son ile 1554 tarihi olarak bildiğimiz Piri Reis, Osmanlı İmparatorluğu'nun donanmasında amiral olarak 16. yüzyılın ortalarına kadar birçok zafer kazanmıştır. Bugün bilinen iki dünya haritasının yanında denizcilik hakkında bilgilerinin ve tecrübelerinin yer aldığı "Kitab-ı Bahriye" isimli eseri denizcilik hakkında çok önemli bilgiler ve haritalar içermektedir. Bu araştırmanın konusu, Piri Reis'in ancak bir parçası günümüze kadar ulaşabilmiş ikinci dünya haritasının pervazında yer alan süsleme hakkındadır. Bu parça üzerinde Piri Reis'in imzası yer alırken etrafındaki süslemeler yazıldığı dönemin üslup özelliklerini göstermektedir. Süslemenin desen analizi yapılarak, bugüne ka-dar dikkat çekilmemiş bazı hususlar irdelenmiştir

THE PATTERN ANALYSIS OF THE ORNAMENT OF PİRİ REİS WORLD MAP

ABSTRACT

Keywords:
*Piri Reis,
World Map,
Ottoman navy,
Kitap-ı Bahriye*

Piri Reis has great achievements as an admiral for the world's maritime history. Although the date of birth is unknown, it is estimated that he was born in the last quarter of the 15th century. Piri Reis won many victories as admiral in the navy of the Ottoman Empire until the middle of the 16th century. In addition to the two world maps known today, his book called "Kitab-ı Bahriye", which contains information and experiences about maritime, contains important maps about maritime. The subject of this article is about the ornament of Piri Reis map, which is a part of the second world map has reached today. Piri Reis's signature is on this piece, while the ornaments around him represent the stylistic features of the period in which it was written. The pattern analysis of the ornament which is has been carried out and it is aimed to be a light for the next researches.

“Cahil olan ne bilir bu fenn-i âbî

Eğer sezişin varsa ey yâr.

Bu, derya ilimdir gayetle ayar.

Denizler bil dilsiz ilmidir şu dehre benzer.

Şimdi, ehil ona derler ki daim

Denizin ilmile olmalı kaim.

Gerekleri, gerekmezden görmeli

Sormadan kimseye yolun bilmeli

Her kim ki bilgiyle amel ederse,

Gemici o olur, yolun giderse”

Piri Reis-Kitab-ı Bahriye

Giriş

Osmanlı İmparatorluğu özellikle XV. asırdan sonra topraklarını genişletmiş ve Batı’da Viyana, Doğu’da Kafkasya, Güneyde Yemen, Hicaz ve Güneybatıda Cezayir gibi geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Özellikle Karadeniz ile Akdeniz’de hakimiyet kurabilmek için deniz kuvvetlerini güçlendirmiş, bu hedefle Akdeniz hakimiyetini elde etmek için Venedik, Ceneviz ve İspanyollarla mücadele etmiştir. Nihayet XVI. asırda Karadeniz, Marmara birer Türk denizi haline gelmiş Adriyatik denizinin doğu kıyıları, Akdeniz’in bütün doğu ve kuzey kısımları hemen hemen bütün adalarıyla birlikte Türk bayrağı altına girmiştir (İnan, 1954:6).

Osmanlı donanmasının üstün başarıları şüphesiz başarılı amirallerin sayesinde olmuştur. Bunlar içerisinde Burak Reis, Kemal Reis, Barbaros Hayreddin, Turgut Reis, Hızır Reis ve Kılıç Reis gibi isimler sayılabilir (İnan, 1954:6). Bu amirallerden Kemal Reis sadece Osmanlı İmparatorluğunda değil dünya tarihinde de önemli bir yere sahip olan amiral Piri Reis’in amcası ve aynı zamanda denizcilik tecrübelerini aktardığı öğretmenidir. Piri Reis’in üstü savaş kabiliyetinden daha önemli başarısı denizcilikle ilgili kitabı ve çizdiği dünya haritalarıdır.

Türk Amirali Piri Reis’in (Piri Muhyiddin b. Hacı Mehmed) (1470 ?-1554)

Doğum tarihi tam olarak bilinmeyen Piri Reis’in 1465

ve 1490 yılları arasında Gelibolu’da dünyaya geldiği tahmin edilmektedir.. Amcası Kemal Reis’le beraber bulunduğu yıllar dikkate alınarak 1470 civarında doğduğu ileri sürülebilir (Bostan, 2007 : 34, 283). Asıl adı, Muhiddin Piri’dir. “Piri” tecrübeli kişi, üstad anlamına gelmekte olup, “Muhiddin” adını ise bir Gelibolu kahramanından aldığı tahmin edilmektedir (Türker, 2004:1/6). (Resim:1) Babası Hacı Mehmed’dir.

Resim 1. Piri Reis’in temsili resmi

Piri Reis’in amcası Kemal Reis’in asıl adı Ahmed Kemaleddin olup, babası Karamanlı Ali’dir (Türker, 2004:1/10). Kemal Reis olarak tanınan bu büyük Türk denizcisinin hayatı hakkında yeğeni Piri Reis gibi çok az bilgi mevcuttur. Sinoplu Safai tarafından yazılmış, Kemal Reis’in hayatı ve deniz savaşlarını anlatan 10.000 beyitlik, mesnevi biçimindeki “Gazavat-ı Bahriye” adlı yazması bulunmadığından, yalnız Kemal Reis’in değil, Piri Reis’in hayatı da tam olarak aydınlatılamamıştır (Türker, 2004:1/10).

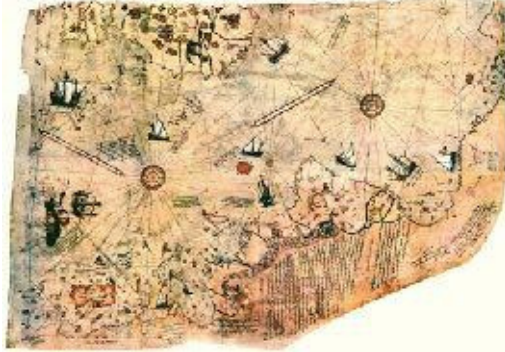
Piri Reis 12 yaşından itibaren amcasının gemilerinde bulunmuş, erken yaşta denizcilik hakkında tecrübeler kazanmış ve 14 yıl boyunca da amcasıyla hem korsanlık yapmış hem de devlet hizmetinde bulunmuştur. Piri Reis denizcilik tecrübelerini ve tarihi hadiseleri daha sonraki yıllarda yazdığı “Kitab-ı Bahriye” isimli eserinde anlatmıştır.

Kemal Reis, 1494’te, Fatih Sultan Mehmed’in oğlu II. Bayezit zamanında Osmanlı devletinin hizmetine resmen girmiştir. Bayezit Osmanlı donanmasını kuvvetlendirmek için korsanlık yapan Türk gemilerini devlet idaresi altında toplamış ve Kemal Reis’i de bu şekilde donanmaya katmıştır (İnan, 1954:12). II. Bayezit tarafından devlet hizmetine çağrılan Kemal Reis’in 1495-96 (901)’de İstanbul’daki kabulü sırasında Piri Reis de muhtemelen onun yanındadır (Bostan, 2007: 34, 284).

Osmanlı İmparatorlu donanmasının 1502 tarihinde Venedik’te kazanmış olduğu başarıda Piri Reis’in katkısı büyüktür. Zaten tarihi kayıtlarda da bu tarihlerde Osmanlı İmparatorluğu donanmasında bir savaş gemisi kumandanı ola-

rak bahsedilir. Bu tarihten sonra da devlette hizmet gören Piri Reis, 1511'de amcasının bir deniz felaketinde ölümüne kadar hizmetini sürdürür. Amcasının ölümü onun iç dünyasında fırtınalar doğurmuş olacak ki Piri Reis bir müddet denizlerden çekilir ve Gelibolu'ya yerleşir.

Gelibolu'ya yerleşmesi ilk eseri olan dünya haritasını hazırlamasına imkan vermiştir. Bugün bu haritanın sadece Amerika'ya ait olan kısmının bir parçası mevcuttur. (Resim.2) Piri Reis dünya haritasını hazırlarken aynı zamanda bir deniz kılavuzu mahiyetindeki "Bahriye" adlı kitabının da notlarını tutmuştur.

Resim 2. Piri Reis'in 1517 tarihli dünya haritası.

Piri Reis, 1516-1517 yıllarında Osmanlı donanmasında yeniden görev alır ve Mısır'ı zapt etmeye gidecek olan deniz seferinin kumandanı olur. İskenderiye'yi ele geçiren donanmadan ayrılan Piri Reis bir filo ile Kahire'ye Nil yolundan gider. Bu gidiş ona bu coğrafi bölge hakkında bilgi ediniş haritasını yapma imkanını vermiştir. Ayrıca 1517'de bir filo ile İskenderiye'ye giden Türk hükümdarı Yavuz Selim'e daha önce hazırladığı dünya haritasını (TSMK, Revan Köşkü, nr.1633 mükerrer) (Bostan, 2007: 34, 284) sunmuştur (İnan, 1954:15).

Piri Reis'in Dünya Haritası ve Deseni

Dünya haritasının günümüze ulaşan parçası, Halil Ethem Eldem (1861-1938) tarafından Topkapı Sarayı'nda 1929 yılında bulunmuştur. Berlin Üniversitesi profesörlerinden Adolf Deismann, Topkapı Sarayı kitaplığında yazmalar üzerinde incelemeler yaparken Fatih Sultan Mehmed'in Ptolemaios (Batlamyus) coğrafyası ve haritalarına olan ilgisi dikkatini çekmiş ve o zaman Amyrutzes'e yaptırdığı tahmin edilen haritanın araştırılıp bulunmasını müze müdüründen rica etmiştir (Bayat, 1998; 21). Bir takım haritalar içinde bulunan Piri Reis'in haritası daha sonra ayrıca Atatürk'e sunulmuş ve Atatürk bu haritaya büyük ilgi göstererek bizzat incelemiştir. 1935 yılında onun direktifi ile haritanın beş renkli tıpkıbasımı Devlet Basımevi tarafından yayınlanmıştır (Bayat, 1998; 21).

Piri Reis, Kitab-ı Bahriye kitabında dünya haritasını çizerken Columbus'un haritasından yararlandığından bahseder ve bu haritanın Columbus'un 1498 yılında çizdiği ve İspanyaya göndermiş olduğu harita olduğu sanılmaktadır (Tekeli, 1985; 11). Columbus'un çizdiği harita günümüzde mevcut değildir. Bu durum Piri Reis'in haritasının kalan parçasının önemini daha da arttırmaktadır. (Resim.3)

Piri Reis, Columbus'un haritasının yanında farklı haritalardan da yararlanmış (Tekeli, 1985; 12). Bunlardan yirmisinin tarihi belli değildir. Sekizi müslüman coğrafyacıların Caferiye dedikleri haritalar, dördü Portekizlilerin haritasıdır.

Resim 3. Piri Reis'in 1517 tarihli dünya haritasından detay

Piri Reis'in dünya haritasının elde mevcut olan bu parçası 90/60 cm büyüklüğünde ve parşömen üzerine çizilmiştir. Haritada, Güney Batı Avrupa, Kuzey Batı Afrika, Güney Doğu ve Orta Amerika kıyıları bulunmakta ve dağlar kabartma, nehirler kalın çizgilerle, taşlık yerler siyah, kumluk, sığ yerler kırmızı noktalarla, denizlerde görünmeyen taşlık yerler haç işaretiyle belirlenmiş, özellik gösteren bitki, hayvan resimleriyle süslenmiş, bölgelere ilişkin notlar eklenmiştir (Tekeli, 1985; 12). Haritada krem tonları hakim olmakla birlikte yeşil, kırmızı, beyaz ve kahverenginin tonları da kullanılmıştır.

Piri Reis'in dünya haritasından sonra ikinci büyük eseri "Kitab-ı Bahriye" adındaki kitabıdır. Osmanlı İmparatorluğu'nun başına geçen Kanunî Sultan Süleyman zamanında Piri Reis Rodos seferinde (1523) donanmaya iştirak etmiş ve ilk kez savaş kaptanı olmuştur. Yaptığı başarılı savaşların sonucunda Piri Reis, 1495-1510 yıllarında İnebahtı, Moton, Koron, Navarin, Midilli, Rodos gibi deniz seferlerinde görev almış, Akdeniz'de yaptığı seyirler sırasında gördüğü yerleri de kitabında yazmıştır. Rodos seferinde Sadrazam İbrahim Paşayla yakınlık fırsatı bulmuş ve kitabının önemini sadrazama gösterebilmiştir. Gelibolu'da kitabını elden geçirerek hazırlayan Piri Reis daha sonra İbrahim Paşa'nın desteğiyle Sultan Süleyman'a 1526 yılında bu kitabı takdim etmiştir.

Piri Reis kitabının ismini nazım bölümünün sonlarına

doğru dile getirmiş ve eserine bu adı niçin verdiğini de açıklayarak şöyle demiştir.

Zira bu yer halkına ey pür-Kemal. (Çünkü ey olgun kişi, bu ülkenin insanına)

Bahr-i Rum ilmi gerek kim bile hal. (Durumu bilmele-ri için Akdeniz'e ait bilgi gereklidir)

Anın için iş büni yad eyledim. (Bu nedenle, işte bunları hatırladım-yazdım.)

Dahi "Bahriyye" diyü ad eyledim. (Sonra da ona, "Bahriye" adını koydum.)

Kim okursa bu kitabı ey kişi. (Ey insanoğlu! Bu kitabı kim okursa)

Arturur mellağ içinde cümbüşü. (Denizciler arasında gücü, saygınlığı artar) (Ülkekel, 2004; 6/6)

Kitab-ı Bahriye bir denizcilik kitabı olmanın ötesinde bir coğrafya atlasıdır ve Akdeniz'in sosyal ve ekonomik coğrafyasını gösterir. Ayrıca gereken yerlerde kaynak gösterilerek bilgilerin güvenilirliği pekiştirilmiştir (Ülkekel, 2004: 4/40). Kitap manzum bir girişle başlar, 78 sayfa içinde 972 beyit ve 23 fasıldan oluşur (Resim 4).

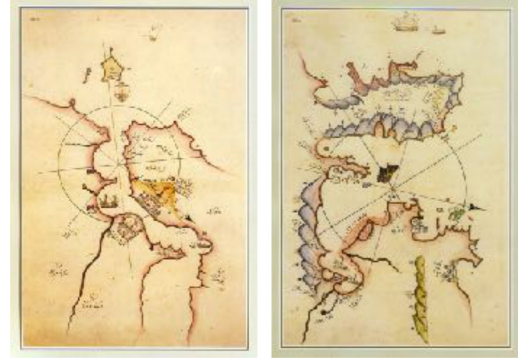

Resim 4. Kitab-ı Bahriye'nin unvan sayfası.

"Birici ve ikinci fasılda kitabın yazılış amacı belirtilir, örnekler verilir ve özellikle amcası Kemal Reis ile yaptığı sefer ve savaşlar anlatılır. Üç, dört ve beşinci fasıllarda fırtınalara, pusulaya, yönlere (Rüzgarlara) ait bilgiler verilmiştir. Altıncı fasıl, haritalara ve yedinci fasıl haritadaki işaretlere, renk ayrımları ve pusula güllerinin açıklamasına ayrılmıştır. Sekizinci fasılda, yeryüzünü kaplayan denizlerin ancak dörtte birinde kıtalar bulunduğu ve bu yüzden oralara Rubumeskûn (Yerleşmiş dörtte bir) denildiği belirtilmekte ve dünyada bilinen yedi denizin adları açıklanmaktadır. Dokuzuncu fasıl, Portekizlilerin ozeanik çağdaki keşiflerini baş-

langıç bölümünü, onuncu fasıl, Ümit Burnu'na kadar uzanan Habeşistan'ı, onbirinci fasıl ise mücessem (üç boyutlu) küreye aittir. Onikinci fasılda Portekiz gemilerinin kendi kıyılarından Hindistan'a nasıl gidileceğini ayrıntılı olarak anlatır, onüçüncü fasılda Portekiz gemicilerinin söylentilerine dayanılarak Çin denizinden bahseder. Ondördüncü ve on beşinci fasıllar Hint denizini, onaltıncı fasıl Basra Körfezini, onyedinci, onsekiz, ondokuz ve yirminci fasıllar ise Hint okyanusunun batı batı bölümü ile Afrika'nın bu bölgesinde yaşayan toplumları ve diğer coğrafi bilgileri kapsar. Geri kalan fasıllar, Atlas okyanusuna aittir." (Bayat, 1988; 26-28)

Kitab-ı Bahriye'nin ikinci bölümü, Çanakkale Boğazı ile Sultaniye ve Kilitbahir kalelerinin anlatımı ile başlar. Ege Denizi adaları ve kıyıları, Yunanistan kıyıları, Mora Yarımadası, Adriyatik kıyıları, İtalya kıyıları, Sicilya, Sardunya, Korsika adaları, Fransa kıyıları, İspanya kıyı ve limanları, Kanarya Adaları, Kuzey Afrika kıyıları, Mısır ve Nil nehri, Doğu Akdeniz kıyıları, Girit ve Kıbrıs, Anadolu'nun güney ve Ege kıyıları ve adaları, Gelibolu ile Saros Körfezi anlatılır (Resim 5-6).

Resim 5. Kitab-ı Bahriye- Çanakkale .

Resim 6. Kitab-ı Bahriye- İzmir.

Bahriye kitabının bilinen 29 kopyası mevcuttur. En mükemmel kopyası Sultan I. Mahmut tarafından vakfedilen nüshasıdır. Diğer kopyalardan dokuzu, Dresden, Bolonya, Paris, Viyana, Berlin ve Londra'da, diğer kopyalarda İstanbul Kitaplığı'nda bulunmaktadır.

Piri Reis'in dünya haritası ve Kitab-ı Bahriyesi'nden sonra üçüncü önemli eseri ikinci defa hazırladığı dünya (TSMK, Hazine, nr. 1824) haritasıdır. 1528 yılında yani ilk haritasından 15 yıl sonra ve yine Gelibolu'da haritayı çizmiştir. Bu sırada kendisinden Piri Kethüda diye bahsedilmesi onun Gelibolu Tersanesi'nde görevli olduğunu düşündürmektedir (Bostan, 2007; 284). Bugün elimizde sadece imzasının da yer aldığı 69.28 x 70.20 cm'lik bir parçası kalmıştır. Harita parçasının üzerinde, deniz haritalarının en büyük özelliği olan rüzgâr gülleri bulunmaktadır. Bunlardan 4 adedi 32 bölümü büyük rüzgâr gülü, 2 adedi de kerte çizgilerinden oluşan küçük

rüzgâr gülüdür. Bütün büyük rüzgâr gülleri kuzeye yönlendirilmiştir ve her biri büyük bir özenle çizilmiştir. Portolonlara yerleştirilen rüzgâr güllerinin genel yapısına dayanılarak, haritanın tamamında, biri merkezde olmak üzere, toplam 17 adet rüzgâr gülü bulunduğu kolayca söylenebilir (Tok, 2004; 5-39) (Resim 7).

Resim 7. Piri Reis'in 1528 tarihli dünya haritası.

Haritanın sol üst köşesinde, biri haritanın kuzey-güney kenarına, diğeri haritanın doğu-batı kenarına çizilmiş iki ölçek cetveli bulunmaktadır. Bu süslü ve güzel ölçek göstergeleri, harita üzerindeki kara parçaları ve ada çizimlerinden daha çok dikkati çekmektedir. Uzun bir şeridin her iki yanında arkası ve önü mavi, kırmızı renk ile boyalı bir kurdeladan oluşan ölçek cetvelinin ortadaki uzun şeridinin altında Piri Reis'in imzası yer alır. Bu uzun şeridin her iki yanında ince şeritler vardır ve ortasında dikey kırmızı çizgilerle 19 parçaya ayrılmıştır. Dikey çizgilerin arasında noktalar yer alır. Haritadaki açıklamalar ve harita üzerinde yapılan ölçümler, haritanın ölçeğinin, yaklaşık 1/20.000.000 olduğunu göstermektedir (Tok, 2004; 41). (Resim 8)

Resim 8. Piri Reis'in 1528 tarihli dünya haritasındaki imzası.

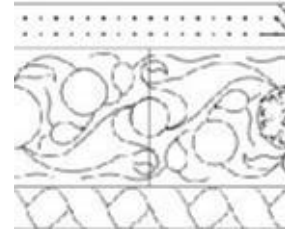
Elde bulunan harita parçasından asıl haritanın süslü bir dış pervaz ile çevrelendiği anlaşılır. Dış pervaz farklı kalınlıklardaki ara pervazlardan oluşur. En dışta kalan pervaz lâcivert ile turuncu renkli tek şerit halinde bir kurdeladır. Bu kurdela ölçek göstergesindeki kurdela renginde ve onun gibi kıvrımlı hareketlidir. İç kısımda kalan pervaz üç iplik zencerek ile süslenmiştir. İplikler mavi, kırmızı ve kağıt renginde

olup iplik kesişme yerlerindeki üçgen boşluklar siyah renk ile boyalıdır. İki ara pervaz arasında kalan kısımda ise hatayi ve rumi grubu motiflerden oluşmuş bir desen yer alır. (Resim 9)

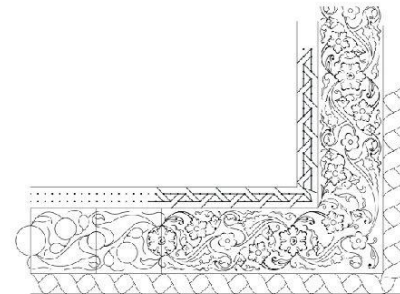
Resim 9. Piri Reis'in 1528 tarihli dünya haritasındaki pervaz deseni detayı.

Pervaz desen raportu yatay düzlemde 1/2 ters simetrik olarak hazırlanmıştır. Raport rumi ve hatayi grubu motiflerden oluşmaktadır. Sol dikeyde mavi renkli altı parçalı penç motifinden çıkan kıvrımlı dal üzerinde solmuş turuncu renk ile boyalı beş parçalı penç ve bu pençten çıkan iki dal üzerinde gonca motifi bulunur. Sağ dikey aksta ise, turuncu renkli penç motifinden mavi renkli penç siyah renkli dendanlı rumi bağlanır. Dendanlı ruminin bir ucunda kıvrılmış küçük bir rumi yer alır. (Çizim 1)

Çizim 1: Pervazdaki desen raportu.

Desende turuncu, siyah ve mavi renkler kullanılmıştır. Oldukça kıvrak bir fırça ile çalışılmış olan pervaz usta bir el tarafından işlenmiş olmalıdır. Desenin köşe dönüşü 1/2 simetrik değildir. Köşesi çok hesap edilmeden devam edilen desenin boşluk doluluk oranları ile renk dengesi bozulmadan diğer kenara dönüşü, bize yapan kişinin ustalığını daha fazla teyid eder mahiyettedir. (Çizim: 2)

Çizim 2: Pervazın desen analizi.

Pervazdaki renkler haritanın içinde yer alan renklerle aynı tondadır. Harita ile pervazdaki bu benzerlik haritanın

yapıldığı zamanda pervazın da yapılmış olma ihtimalini vermektedir. Aynı zamanda desen 16 . yüzyıl motiflerinin özelliklerini taşımaktadır.

Piri Reis'in 80 yılı geçen ömrünün en son ve acı olaylarla biten görevi, Mısır Seferi'dir. 1552 yılında çıktığı ikinci seferinin son durağı olan Basra'da, gemilerin onarımı, lojistik ihtiyaçlarının karşılanması ve levendlerin dinlenmesi amacıyla, donanmasını Basra'da bırakıp, ganimet yüklü gemilerle Mısır'a döndüğü için Mısır'da hapsedilmiştir. Basra Beylerbeyi Kubad Paşa ile Mısır Beylerbeyi Mehmet Paşa'nın, politik hırsları ve menfaat düşkünlüğü nedeniyle, Piri Reis'i Kanuni Sultan Süleyman'a şikayetleri sonucunda, hizmette kusurla suçlanmış ve Piri Reis 1554'te idam edilmiştir (Türker 2004; 1-4).

Sonuç

Osmanlı İmparatorluğu Türk kültür tarihi açısından hemen hemen her alanda en verimli çağını 16.yüzyılda yaşamıştır. Bu altın devirde Piri Reis de hem denizcilik başarısı ile hem de eserleri ve haritalarıyla dünya medeniyet tarihinde değer verilmesi gereken bir kişi olarak yerini almıştır. İncelenen Piri Reis'in haritasındaki desenin, görsel olarak döneme ait olduğu ve harita ile birlikte yapılmış olma ihtimali güçlü olsa da net sonuçları daha detaylı çalışmalar verecektir. Bu deseni Piri Reis'in mi yoksa bir başkasının mı yaptığı şimdilik cevapsız kalmaktadır. Ancak haritanın dünya tarihindeki önemi göz önünde bulundurulduğunda, haritadaki bu desenlerin Osmanlı dönemi bezeme motifleriyle göstermiş olduğu benzerlik haritanın kimliği açısından son derece önemlidir.

KAYNAKLAR

Bayat, Mert. Kitab-ı Bahriye Pirî Reis, (Ed: Ertuğrul Zekâi Ökte), Kültür ve Turizm Bakanlığı, C, I-II, s. 9-29, Ankara, 1988

Bostan, İdris. "Pirî Reis", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 34, s.283-285, İstanbul, 2007

Duru, Orhan "Derya Gibi Bir Denizci Piî Reis",Türkiyemiz, Kültür ve Sanat Dergisi, Yıl: 18, S:55,. S.25-33, Haziran, İstanbul, 1988m İnan, Afet. Pirî Reis'in Hayatı ve Eserleri, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1974

İnan, Afet. Pirî Reis'in Amerika Haritası, (1513-1528), Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1954

Sancaoğlu, Fikret. "Kitâb-ı Bahrîyye", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, C. 26, s. 72-75, Ankara, 2002

Tekeli, Sevim. İlk Japon Haritasını Çizen Türk Kaşgarlı Mahmud ve Kristof Kolomb'un Haritasına Dayanarak En Eski Amerika Haritasını Çizen Türk Amiralî Pirî Reis, Ankara, 1985

Tok, Buğser "PiriReis'in 1528 Tarihli Bölgesel Haritası", Uluslararası Piri Reis

Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Seyir Hidrografi Ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, s.5-39/49, İstanbul, 27-29 Eylül 2004

Türker, Ahmet "Piri Reis'in Hayatı", Uluslararası Piri Reis Sempozyumu Tebliğler Kitabı,

Seyir Hidrografi Ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, s,1-4/20, İstanbul, 27-29 Eylül 2004

Ülkekel, Cevat. "Bilim Adamı Yönüyle Piri Reis", Uluslararası Piri Reis Sempozyumu Tebliğler Kitabı, Seyir Hidrografi Ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı, s.4-39/60, İstanbul, 27-29 Eylül 2004